

JOGI FÓRUM PUBLIKÁCIÓ

A bűnszervezet, mint a szervezett bűnözés megjelenési formája

Szerző:

Dr. Nagy Antal

kézirat lezárva: Debrecen, 2022. március 24.

1. Bevezetés

A bűnözés az emberiséggel egyidős. Minden történelmi korszakban léteztek a társadalmi együttélés alapvető szabályait semmibe vevő csoportok, akik szervezettségük révén más bűnözésből élő emberek, csoportok fölé tudtak nőni, hivatásszerűen gyakorolva a szakmájukat, a bűnözést. Nem túlzás azonban kijelenteni, hogy napjaink, illetve a XX. század utolsó harmadának egyik legégetőbb problémájává vált a szervezett bűnözés léte, s ezzel együtt jelentőségének felerősödése. Nem vitatható, hogy e csoportosulások a társadalomra, és ezen keresztül a gazdasági életre gyakorolt hatásuk növekedése révén folyamatosan megújulni képesek voltak miatt, a globalizáció minden pozitívumának kiaknázásával megállíthatatlannak tűnő terjeszkedést produkálnak. Az egyre kifinomultabb, sokoldalúbb módszerek alkalmazásával, a politikai elitet is helyenként már befolyásolni képes bűnözői szervezetek egyre nagyobb kreativitást követelnek az igazságszolgáltatás résztvevőitől. Ezen túlmenően az országokon belül működő bűnözői csoportok kiterjesztették hatáskörüket más államok területeire, amely szükségszerűen kellett, - és kell ma is -, hogy vezessen országok összehangolt fellépésére e téren szemben.

Korán világossá vált, hogy a hagyományosnak mondható kétoldalú megállapodások nem válhatnak hatékony eszközévé a nemzetközi szinten is jelentős szervezett bűnelkövetői csoportokkal szembeni küzdelemnek, ezért több nemzetközi szervezet, így az ENSZ is felismerte a jelenség kiemelkedően veszélyes voltát. (1994. Nápolyi Deklaráció; 2000. Palermói Egyezmény, kihirdette a 2006. évi CI. törvény)

A szervezett bűnözés - melyre tevékenységként tekintve üzleti vállalkozások formájaként jelenik meg a külvilágban - legnagyobb veszélye annak destabilizáló hatásában rejlik. Hiszen a gazdasági élet szereplőin keresztül egy adott állam intézményi rendszerét felhasználva, a korrupciót, mint eszközt alkalmazva alkalmas a demokratikus berendezkedés alappilléreinek működését (bűnüldözés, igazságszolgáltatás) befolyásolni, szélsőséges esetben megbénítani.

Jómagam is számos ügyben kerültem döntési helyzetbe a társas elkövetés minősítése - nevezetesen bűnszövetség, avagy bűnszervezeti forma - kapcsán. A helyes minősítés tétje a kiszabható büntetés mértékét nagyban befolyásolta, ezért az adott bűncselekmény helyes minősítésének a dogmatikán

túlmenően gyakorlati megközelítése is jelentős volt. A téma feldolgozása ekként továbbra is aktuális, mely feltevésemben megerősítenek bíróvizsgálatban szerzett tapasztalataim, illetőleg a témát érintően folyamatosan születő felsőbb bírósági határozatok.

2. Történelmi kitekintés - szabályozás-történet

2.1. Nemzetközi kitekintés

Néhány évtizeddel ezelőtt a „maffia” kifejezés gyűjtőfogalom volt, ezen szó hallatán mindenki a „szervezett bűnözésre” asszociált. A maffia szó hivatalos terminus technicusként 1865-ben jelent meg, amikor a Palermo melletti faluban, Cariniban egy letartóztatást „maffia-bűncselekménnyel” magyaráztak.¹ Egyes álláspontok ugyanakkor e szót arab eredetűként írják le, mely a IX. században, Szicília arab megszállása alatt született és jelentése „menedék” volt.²

A kábítószer-kereskedelem térhódítása miatt az 1970-es és 1980-as években került a figyelem középpontjába a szervezett bűnözés elleni küzdelem az európai országokban, az ezzel kapcsolatos kriminológiai kutatások megindulása is erre az időszakra tehető.³

Nyilvánvaló tényként állapíthatjuk meg, hogy a szervezett bűnözés hatása az egyes államokban túlnőtt a bűnüldöző és a rendészeti szervek által megoldandó feladatokon, nemzetbiztonsági, biztonságpolitikai kérdéssé is vált. A bűnözői csoportok fejlettségi szintjüktől függően globalizációs irányba mozdultak el, megjelentek a transznacionális és transzkontinentális szervezetek, melyek tevékenysége több földrészre is kiterjedt. Ennek eredményeként a bűnüldözés területén is szükségessé vált a nemzetközi összefogás megteremtése, jog harmonizációs folyamatok megindításával, az információcsere lehetőségének megteremtésével, közös nyomozócsoportok felállításával.⁴

¹ FIJUNAUT, Cyrille and PAOLI, Leitzia: Organized Crime in European Concepts Patterns and Control Policies in the European Union and beyond, Vol.4.2004, 51.

² RICH, Joseph E.: They'll Make You an Offer You Can't Refuse: A Comparative Analysis of International Organized Crime, Tusa Journal of Comparative and International Law, Vol. 9. 2. 2002., 593.

³ KLEEMANS, Edward R.: Organized Crime, Transit Crime, and Racketeering, Crime and Justice, Vol. 35., No. 1., Chicago, 2007, 163-164.

⁴ Berki Antal: A szervezett bűnözés Magyarországon (2011).

epa.oszk.hu/03300/03353/00001/pdf/EPA03353_rendvedelem_2012_1_036-050.pdf (2022. március 24.)

A szervezett bűnözés kriminológiai típusait három szempont szerint lehet csoportosítani. Területi szinten, etnikai alapon, illetve tevékenységi kör szerint.

Területi szempontból - ahogyan azt a bevezetőben már említettem - a fejlődés az országhatáron belüli szervezett bűnözéstől a nemzetközi szerepvállalás felé halad, és válik meghatározóvá a XX. század utolsó évtizedeitől kezdődően.

A területi elv szerinti fejlődés legékezebb példája az orosz, a szerb, illetve az albán maffia térnyerése (kézenfekvő a szicíliai és az amerikai Cosa Nostra itt történő feltűntetése), amely csoportok nem csupán európai, hanem az Amerikai Egyesült Államokban is igen aktív résztvevőként vannak jelen az alvilági életben.

Az etnikai alapú szerveződés példajaként a japán Yakuza, a kínai Triádok, illetve a csecsen és orosz maffia említhető.

A Yakuzát, illetőleg Triádokat illetően fontos kiemelni, hogy létük több évszázadra vezethető vissza, ezáltal a hagyománytisztelet, a szervezethez való lojalitás rendkívül jelentős szempont működésük során.

A tevékenységi kört illetően valamennyi kiterjedt működési területtel, létszámmal, ezáltal a bűnözés térképén kiemelkedő jelentőséggel bíró bűnszervezet „étlapján” szerepel a vagyon elleni erőszakos bűncselekmények mellett a kábítószer-kereskedelem, emberkereskedelem és a pénzmosás, mely utóbbi értelemszerűen a gazdasági életben egyre növekvő szerepvállalások hozadéka.

2.2.A bűnözés szervezett formájának magyarországi kialakulása

Magyarországon az 1970-es években jelentek meg azok a csoportosulások, melyre a szervezettség volt jellemző és fő területe a betöréses lopás volt.⁵ Visszavezethető ez arra, hogy 1968-ban bevezetésre került az ún. új gazdasági mechanizmus, melyet az addig direkt gazdasági irányítási rendszerről az indirekthez történő áttérés jellemzett és amelynek eredményeként meginduló fejlődés a társadalom

⁵ Lásd bővebben: Nyitrai Endre: A szervezett bűnözés története; Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis) 2015. XXV. Évf. 43-46. szám, 47-62.

bizonyos rétegeinek gazdagodását eredményezte, ezáltal megteremtve magánemberek számára is a megtakarítás (vagyonfelhalmozás) lehetőségét. Nyilván e megtakarítás ingatlan és ingó vagyonban egyaránt megtestesült, melynek jól nyomon követhető leképezése a bűnözésben is tapintható lett: nőtt a vagyon elleni bűncselekmények száma, melyet azonban nem követett az elkövetői szám ezzel arányban álló növekedése (sorozatbetörések).

Ezen túlmenően az elkövetés módszertanában is változás következett be, ugyanis megjelent az elkövetésben részt vevők közötti munkamegosztás. Kialakultak a végrehajtó személyek, akik a megszerzett áru felkutatásában, illetőleg értékesítésében vettek részt. Minthogy ezen szociális bűnözői csoport sem működhett vezető nélkül, a csoportokon belüli alá- fölérendeltség és a munkamegosztás létrejöttével minden feltétel adottá vált a szervezett bűnözés alapjainak magyarországi megteremtődéséhez.

Jellegét tekintve tehát egy újszerűnek mondható bűnözésfajta jelent meg, és az 1980-as évek közepére a piaci élet dinamikusabbá válásával, az új gazdasági formák térhódításával ezekben az években lehetőség kínálkozott „ügyeskedésre”. A sorra alakuló gmk-k, kisvállalkozások, szerződéses üzletek számával arányosan nőtt a gazdasági bűncselekmények száma, mely vállalkozások a klasszikus értelemben vett pénzmosásra is lehetőséget teremtettek. Az ún. gebines üzletek révén a betöréses lopásból származó pénzek jelentős része legalizálódott. Ezen - a téma szempontjából jelentős - első periódus kitermelte azt a réteget, akinek pénzfeleslege keletkezett, mely tőke tisztára mosása jelentette a következő kihívást, és egyben vezetett a szervezett bűnözés kialakulásának második szakaszához.

Kétségtelen, hogy az uzsorakamatra adott kölcsön, mint befektetési forrás már a 80-as évek közepétől is ismert volt, azonban ebben az időszakban még kevés embernek volt szüksége nagyobb volumenű tőkére. A helyzet változását az előprivatizáció eredményezte, melynek során megnőtt a kölcsönt igénylők száma, akik közül sokan legális forrásból nem tudtak pénzhez jutni. Kézenfekvőnek látszott tehát a magánszemélytől szerzett tőke, mint forrás, ekként a bűnözők saját maguk is befektették pénzüket - a nyújtott kölcsönök útján - az előprivatizációba. Ez a folyamat a gazdaságban kezdődő és lassan szélesedő liberalizálódással lehetővé tette a változatlan módszerekkel végzett bűnöző tevékenységből származó javak felhalmozását, amely a magántulajdon egyre markánsabb

gyarapodásában fejeződött ki, mellyel párhuzamosan a bűnözői csoportok vezetőváltása is végbement. A fizikai erő helyébe egyre inkább az intellektualitás, az „ész” lépett, s ez pozitív hatást gyakorolt a bűnözés hatékonyságára.

A rendszerváltás (1989-1990), és az azt követő néhány év a bűnözésben - a gazdasági bűnözést értve leginkább ezalatt - újabb minőségi átalakulást szült. A gazdasági társaságokról szóló 1988. évi VI. törvény (Gt.) hatályba lépését követő években a gazdasági társaságok, ezen belül a kft-k száma ugrásszerűen megnőtt (451-ről 41 000-re), a tőkeéhség munkanélküliséggel párosult. Ezen időszakig igen jelentősnek mondható állami vállalatok szűntek meg egyik napról a másikra. Azzal együtt, hogy az elhibázott privatizáció felmérhetetlen kárt okozott a magyar gazdaságnak, ez óriási lehetőséget teremtett a szervezett bűnözés továbbfejlődésének is. Hiszen az addig már jelentős vagyont felhalmozó bűnözők újabb befektetési, illetve hitelezési lehetőséghez jutottak, és az addigra bedől, uzsorakamattal terhelt adósságok behajtására szerveződő csoportok újabb muníciót adtak a szervezett bűnözés megszilárdulásához.

Amellett, hogy az 1980-as évek végén megvalósult rendszerváltás, ezzel együtt a legális tőkepiac mozgásba hozta az illegális forrásokat is, Magyarország Európai Unióhoz történő csatlakozása újabb lökést adott a szervezett bűnözés térnyerésének. A vasfüggöny felszámolása egyszerűsítette az Európai Unió területére történő beutazást, mely egyrészt külföldi bűnözői csoportok (ukrán, orosz maffia) magyarországi térnyerését hozta, másrészt magyar bűnözői körök külföldi térhódítását segítette. Magyarországon ekkor jelentek meg, illetve erősödtek meg a nem magyar ajkú bűnözői körök, így az arab, a kínai, a vietnámi, a török, az albán, az orosz ajkú, illetőleg a délvidéki szlovák bűnözők.

A szervezett bűnözés térnyerésének újabb korszakát a rendkívüli profittal járó ún. „olajos” ügyek, az azokkal járó behajtások, zsarolások mindennapi életben történő megjelenése fémjelezte. A fűtőolaj és a gázolaj között tatonógó, elhibázott gazdaságpolitikai döntést tükröző adótaralom-különbség kihasználása iparszerű méretűvé vált, melynek a jogalkotás vetett véget. Ezzel együtt is kijelenthető, hogy a szervezett bűnözés hazai fejlődése, működése nem állt meg, csupán más utakat keres és talál.

A jelen kor talán legnagyobb kihívását az egyébként folyamatosan felszínen lévő kábítószer-kereskedelem, emberkereskedelem, a prostitúció, mint iparág kézben tartása mellett a migrációs válság szervezett bűnözés általi kiaknázása jelenti. Kétségtelen, hogy a kormányzat nagyon komoly lépéseket tesz és tett ezen újabb kori népvándorlásként is leírt jelenség megfékezésére. Azonban nagy merészség lenne annak kijelentése, hogy e lépések gátját is szabták a magyar szervezett bűnözői körök ezen extra profittal kecsegtető üzletben való részvételének.

2.3.A szervezett bűnözés büntetőjogi szabályozásának történetéről

A Csemegi-kódex a lopás minősített eseteként rögzítette a „tolvajszövetség” fogalmát, s bár a törvény nem határozta meg, hogy ez mit is jelent, azonban az ítélkezési gyakorlat előrevetítette a szervezett elkövetés veszélyének a felismerését.

Egészen az 1961. évi V. törvény hatályba lépéséig a bűnszövetség fogalmát a magyar büntetőjogi szabályozás nem ismerte. A fogalmi bizonytalanság nyilvánvalóan visszavezethető arra, hogy a bűnszervezet köznapi, szociológiai, kriminológiai fogalma nem pontosan ugyanaz, mint ami a hatályos Büntető törvénykönyvben deffinícióként szerepel. Korábban a magyar Büntető Törvénykönyv is más fogalmat határozott meg, amiben nyilvánvalóan szerepet játszottak az Európa Tanács kezdeti ajánlásai, illetőleg annak szervezett bűnözéssel foglalkozó szakértői csoportja által meghatározott kritériumok is (lásd pl.: Organised Crimesituation Report 2002.) Ezen fogalom meghatározás szerint bűnszervezetről akkor lehetett szó, ha négy kötelező jellemző (ami lényegében megfelel a jelenleg hatályos törvény fogalmának) mellett legalább két esetleges kritérium is megállapítható, pl. erőszak vagy más módszer alkalmazása megfélemlítési céllal, kísérlet politikákba, médiába, igazságszolgáltatásba behatolásra, pénzmosás, a tevékenység nemzetközi szintű kiterjesztése, vagy a pontosan ellenőrzött belső struktúra.⁶

A bűnszervezet törvényi szintű meghatározására az 1978. évi IV. törvény 1997. évben történő módosításáig kellett várni (1997. évi LXXIII. törvény), mely bevezette a bűnszervezet fogalmát.⁷ Ezzel párhuzamosan kodifikálásra került a bűnszervezet létrehozásának delictuma, továbbá a törvény bizonyos büntettek esetén ugyancsak szankcionálta a bűnszervezet létrehozását, annak irányítását,

⁶ Debreceni Ítéletábla Bf.II.385/2011/45. számú ítélet 33-34. oldal

⁷ Bűnszervezet: a bűncselekmények folyamatos elkövetésére létrejött olyan munkamegosztáson alapuló bűnszövetség, amelynek célja a rendszeres haszonszerzés.

és a bűnszervezetben tagként történő megjelenést.⁸ A törvény sajátossága volt, hogy minősítő körülményként 16 bűncselekmény tekintetében rendelte büntetni a bűnszervezet tagjaként elkövetett cselekményt, illetőleg bevezette a vagyonek Kobzás kötelezően alkalmazandó eseteit, amennyiben bűnszervezet létrehozásának büntette vált megállapíthatóvá, továbbá, ha a törvényi tényállást bűnszervezet tagjaként követték el és a körülírt társas elkövetési mód a bűncselekményt felminősítette.

Az 1997-es definíciót az 1999. március 1-én hatályba lépett módosítás átdolgozta.⁹ E módosítás nem változtatta meg azt az álláspontot, mely még a bűnszervezetet a bűnszövetség egyik változataként tekintette. Emellett a törvény szigorítást vezetett be, mely alapján az elkövető nem bocsátható feltételes szabadságra, illetve a büntetés végrehajtása nem függeszthető fel, ha a bűncselekményt bűnszervezet tagjaként követte el.¹⁰ A jogalkotás a vagyonek Kobzás szabályait is módosította. Nem lehet eléggé hangsúlyozni, hogy a bűnszervezetben részvétel törvényi tényállását, tehát az 1978. évi IV. törvény 263/C.§-át az 1997. évi LXXIII. törvény 33.§-a iktatta be büntetőjogi kódexünkbe, melynek jelentősége abban áll, miszerint az általános részi bűnszervezet fogalomnak már az említett időponttól kezdve létezett egy gyakorlatilag sui generis, különös részi tényállási megjelenése.

A szabályozás ugyanakkor még nem domborította ki megfelelően azt, a közfelfogásban egyébként egyre mélyebb gyökeret eresztő felfogást, amelynek révén már érzékelhető volt a bűnszervezet társadalomra nagyobb veszélyt hordozó volta. Ezért a bűnszervezet fogalma a 2001. évi LXXXI. törvénnyel ismét módosításra került. A jogalkotó a szervezett bűnözés elleni küzdelem során a büntetőjogi következményeket fokozta, melynek értelmében minden esetben azzal szemben, aki az öt évi, vagy ezt meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekményt bűnszervezetben követte el, a bűncselekmény büntetési tételének felső határát a kétszeresére emelte. Emellett a bűnszervezet fogalmát a törvény újradefiniálta, további szigorításokat is bevezetve.¹¹

⁸ 1978. évi IV. törvény 203/C.§ (1) - (5) bekezdés

⁹ Bűncselekmények rendszeres elkövetése révén haszonszerzés végett létrejött olyan bűnszövetség a bűnszervezet, amely feladatmegosztáson, alá-fölé rendeltségi rendszeren és személyi kapcsolatokon nyugvó szerepvállalásokon alapul.

¹⁰ 1998. évi LXXXVII. tv.

¹¹ Nyitrai Endre: A szervezett bűnözés története; rendvédelem-történeti füzetek (Acta Historiae Praesidii Ordinis) 2015. XXV. évf. 43-46. szám 56.

Ezzel együtt a bűnszervezet fogalom, mint általános részi rendelkezés és a Btk. különös része közötti kapcsolat legjelentősebb eleme az lett, hogy a Btk. különös részéből a bűnszervezet, mint minősítő körülmény kikerült, s az említett általános részi rendelkezés valamennyi, a törvényi feltételrendszerbe illő, különös részi tényállásra vonatkozott.

A büntető igazságszolgáltatás terén újabb lépést a 4/2005. évi Büntető jogegységi határozat jelentette, mely részletesen foglalkozott a bűnszervezetben elkövetés megállapíthatóságával. Kimondta, hogy az is bűnszervezet tagjaként tevékenykedik, aki akár egyetlen cselekményt, eseti jelleggel, tettesként vagy részesként valósít meg; továbbá hangsúlyozta, hogy a bűnszervezet hierarchikus jellegének nincsen jelentősége, az összehangolt működés pedig csak a cselekvő személyek egymást erősítő hatásában nyilvánul meg. Ezen jogegységi döntés mind a mai napig meghatározó abban az esetben, amennyiben a bűnszervezetben történő elkövetés a büntető igazságszolgáltatás „asztalára kerülve” értelmezést igényel.

A 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 459.§ (1) bekezdés 1. pontjában szabályozott bűnszervezet fogalom a korábban hatályos jogszabályi rendelkezéseken egészen 2019. július 9. napjáig nem változtatott, az teljességgel azonos volt az 1978. évi IV. törvény 137.§ 8. pontjában írtakkal. A 2019. július 10. napján hatályba lépő törvénymódosítást¹² a jogalkotó által a módosítás¹³ indokolásában is hangsúlyozott, a törvényhozó eredeti szándékát kellőképpen nem tükröző bírói gyakorlat generálta, törvényrontónak minősítve azt. Ehelyütt említhető¹⁴ a BH.2016.9.234. számon közzétett eseti döntés, melyben a Fővárosi Ítéltábla és a Kúria is arra az álláspontra helyezkedett, miszerint a hierarchikus kapcsolat 2002. április 1. óta nem feltétele a bűnszervezet megállapíthatóságának. Ugyancsak példaként szolgálhat a Szegedi Ítéltábla Bf.II.556/2015/24. számú határozata, mely tovább egyszerűsítve a bűnszervezet kritériumrendszerének jogalkalmazási vizsgálatát hangsúlyozta, hogy a bűnszervezeti formában történő elkövetés megállapításához elengedő, hogy három személy, minimum kettő, legalább öt évi szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekményt követ el fél- egy éves időtávon, ezzel kimerítve a bűnszervezet hatályos fogalmának azon fogalmi összetevőit, hogy legalább három személyből álló, hosszabb időre szervezett, összehangoltan működő csoport jöjjön létre.

¹² Magyarország 2020. évi központi költségvetésének megalapozásáról szóló 2019. évi LXVI. törvény 107.§.

¹³ A módosítás kapcsán lásd pl.: Debreceni Ítéltábla Bf.IV.173/2020/97., Kúria Bfv.I.396/2019/9.

¹⁴ Lásd még pl.: BH2019. 259., korábban pl. BH2008. 139.

A módosítás célja volt, hogy élesebben határolja el a bűnszervezet fogalmát a bűnszövetség fogalmától, egyúttal támpontot adjon a jogalkalmazás számára a bűnszervezetben történő elkövetés megállapíthatósága tekintetében¹⁵

Látható tehát, hogy a bűnszervezet definíciószerű meghatározása rendelkezésre áll a magyar jogalkalmazás számára azzal, hogy a bűnszervezetben történő elkövetést Magyarországtól eltérően más országokban - így Szerbiában, Szlovéniában, avagy Szlovákiában - egyes bűncselekmények minősítő körülményként szabályozzák, míg Romániában halmazati szabályok érvényesülnek, azaz az elkövetőt az „alapcselekményért”, illetve a szervezett bűnözői csoport létrehozásáért vonják felelősségre.¹⁶

Rögzíthető, hogy a magyar tételes jogi normatívák összhangban vannak a nemzetközi előírásokkal. Nyilvánvaló, hogy a szervezett bűnözés elleni küzdelemben nemcsak az anyagi-, de az eljárásjogi eszközöknek is kiemelt jelentőségük van, így a leplezett eszközök alkalmazásával szerzett adatoknak, az ügyészi és a bírói kontrollnak, a tanúvédelemnek. A büntető anyagi jogi normák által meghatározott definíciók megteremtik a lehetőségét a társas bűnözésben szerepet vállaló személyek felelősségre vonásának.

3. Hatályos fogalom-meghatározás

3.1. Bűnszervezet büntetőjogi fogalma

A bűnszervezet hatályos fogalmát a Büntető törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (továbbiakban: Btk.) 459.§ (1) bekezdés 1. pontja adja meg¹⁷

A törvény a bűnszervezet fogalmi elemeit négy feltétel együttes megvalósulásához köti:

- a) legalább három személyből álló,
- b) hosszabb időre, hierarchikusan szervezett,

¹⁵ Kónya István (szerk.): Magyar Büntetőjog, Kommentár a gyakorlat számára, Budapest, HVG-ORAC Kft. 1901.

¹⁶ Nagycenki Tamás: A szervezett bűnözéssel kapcsolatos jogi szabályozás, illetve a bűnszervezetek elleni fellépés szervezeti keretei, lehetőségei Magyarországon, Doktori értekezés, Budapest, Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog-és Államtudományi Kar Doktori Iskola 2021. 31.

¹⁷ Bűnszervezet: legalább három személyből álló, hosszabb időre, hierarchikusan szervezett, konspiratívan működő csoport, amelynek célja öt évi, vagy ezt meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmények elkövetése.

c) konspiratíván működő csoport,

d) amelynek célja ötévi, vagy azt meghaladó szabadságvesztéssel fenyegetett bűntettek elkövetése.

Alapvetés, hogy a bűncselekmény bünszervezetben elkövetésének megállapításához ezen, törvényben írt feltételeken túl egyéb követelmény teljesülése nem szükséges. Ekként nem tekinthető a megállapíthatóság feltételének az anyagi haszonszerzés, holott nyilvánvaló, hogy a bünszervezet tagjaként elkövetett bűncselekmények igen jelentős részének „hajtóerejét” a bűnös pénz megszerzése jelenti.

A Btk. megváltozott bünszervezet fogalma nem tartalmaz törvényi értelmezést sem a „hierarchikusan szervezett”, sem a „konspiratíván működő” fogalmi elemekhez. Ezek értelmezése a jogalkalmazó, a bíróság feladata.

A bünszervezet akkor állapítható meg, ha a szervezettség a hosszabb időtávon túlmenően a hierarchia jegyeit is mutatja. A hierarchikus szervezeti felépítés azt jelenti, hogy az elkövetők alá-fölérendeltségi viszonyban vannak, az egyes döntési szintek elkülöníthetőek egymástól, tehát a szervezeti felépítésnek vertikális jellege van, az alá- fölérendeltségben lévő személyek együttműködése a feladatok megosztásán alapul.

A törvénymódosítás a csoport működése tekintetében a korábban használt összehangoltságot, mint fogalmi elemet felcserélte a konspiratív működési jellegre. Úgy tűnhet, hogy az összehangolt magatartást a jogalkalmazás nem a jogalkotói szándéknak megfelelően értelmezte, avagy egyes esetekben az értelmezést elmulasztotta. Pedig az összehangoltság szintén minőségi többletet kíván érzékeltetni a bünszövetség szervezettségéhez képest. Az összehangoltság jelentette az elkövetők közötti koordinációt, a bűnös tevékenység lelepleződésének elkerülése érdekében tett lépéseket, a bűncselekményből származó előny szervezett elosztását, a bűncselekmények elkövetésének feladatmegoldáson alapuló tervszerűségét.

A már hivatkozott jogegységi határozat az összehangoltság tartalmi elemét bizonyos értelemben leegyszerűsítette, a gyakorlat pedig adott esetben el is mulasztotta az alkalmazását, bizonyítás felvételét. Ezzel (is) magyarázható, hogy a módosítás a fogalmat felcserélte a konspiratív jelzőre,

ezzel téve kísérletet arra, hogy a joggyakorlat az eredeti jogalkalmazói szándékot tükrözze. A konspiratív jelleg jobban kifejezi a már említett jellegzetességeket, ugyanakkor elvárja azok bizonyítását.

A bűnszervezet kapcsán elsődlegesen mindig a bűncselekmény elkövetését kell vizsgálni, majd az vizsgálendő alanyi oldalon, hogy az elkövető felismerte-e: az elkövetési magatartás a bűnszervezet keretén belüli. Amennyiben a megállapított tényállás szerint a terhelt három vagy több személlyel volt kapcsolatban, és tisztában volt azzal, hogy tevékenységét a kábítószer-kereskedelemmel foglalkozó szervezet keretében végzi, cselekményét társaival hosszabb időn keresztül, szervezeten, összehangoltan valósította meg, a büntetést vele, mint bűnszervezetben elkövetővel szemben kell kiszabni. (BH.2016.234.) A bűnszervezeten belüli elkövetésnek nem feltétele az, hogy az abban részt vevő vádlott valamennyi elkövetővel személyes ismertségben álljon, azonban immár törvényi kritérium a hierarchikus kapcsolat.

A Bkv. 4. számú Kollégiumi vélemény szerint a bűnszervezet nem hoz létre törvényi egységet, ahogyan a bűnszövetség sem. A bűnszervezetben való elkövetés esetén a tettesség és a részesség alakzatait az általános szabályok szerint kell megállapítani (a bűnszervezetben közreműködő személy akár tettes, akár részes lehet.) Ha ennek feltételei fennállnak, a folytatóságát is meg kell állapítani.¹⁸

Dolgozatomban nem keresem a választ arra a kérdésre, hogy a törvényi fogalom változása szigorúbb jogalkotói elvárásként is megfogalmazható-e, amely ekként magával vonhatja a Btk. 2.§-ában körülírt időbeli hatály szerinti vizsgálódást. Kétségtelen ugyanakkor, hogy a jogszabályi változás nem feltétlenül jelenti a bűnszervezet fogalmának jogalkalmazói újragondolását. Hiszen míg a hierarchikus szervezettség nem jelenti valamennyi bűnszervezetben résztvevő személy hierarchiában való elhelyezkedését, addig a csoport konspiratív működése a korábbi fogalom összehangolt működésének is megfeleltethető, amennyiben az a külvilág elől rejtve valósul meg. A módosított normaszöveg elemzése során ezzel együtt - álláspontom szerint - eljuthatunk oda, hogy a hatályos normaszöveg nem csupán nyelvtani jellegű, hanem bizonyos szintű tartalmi módosítást is jelenthet a fogalomba beépített „hierarchikusan szervezett”, illetőleg „konspiratíván működő csoport” kitétel alkalmazásával.

¹⁸ Kónya István (szerk.): Magyar Büntetőjog, Kommentár a gyakorlat számára, Budapest, HVG-ORAC Kft. 1902.

Ehhez kapcsolódóan szükséges kiemelni, hogy a bűnszervezetben elkövetés tettesként, társtettesként, felbujtóként vagy bűnsegédként, azaz az elkövetési alakzatok bármelyik formájában megvalósulhat. Ebből a szempontból annak is csupán büntetés-kiszabási szempontból van jelentősége, hogy a szervezeten belül vezető, avagy csupán „katona”, azaz végrehajtó személy az elkövető.

A bűnszervezet létrejöhet úgy, hogy a tagok egymás cselekményéről tudnak, előfordulhat, hogy közösen hajtják végre a bűncselekményeket, de létrejöhet úgy is, hogy a bűncselekményeket irányító vagy vezető személy összehangolja az elkövetők magatartását, akik egymás tevékenységét részletekbe menően nem ismerik.¹⁹

E társas elkövetési forma azon személlyel kapcsolatban is megállapítható, aki akár esetlegesen és csupán egy cselekményt valósít meg tettesként, avagy részesi alakzatban. Lényeg, hogy tudatának át kell fognia azt, hogy ő bűnszervezet tagjaként tevékenykedik. Nyilvánvaló, hogy ez tudattartalmának vizsgálata nélkül nem lehetséges, azaz a bíróságnak a rendelkezésre álló bizonyítékokat ebből a szemszögből is vizsgálnia, illetőleg értékelnie kell. Ezzel párhuzamosan szükséges feltárni a bűnszervezet törvényi fogalmaként meghatározott ismérvekben körülírtakat alátámasztó bizonyítékokat, és erre nézve is megállapítást szükséges megfogalmazni. Mindezen körülmények külön-külön és összevetett értékelése alapján - különösen az elkövető által kifejtett konkrét magatartásokat megelőző, avagy további, egymásra épülő cselekvéseiből és azok előrelátható következményeiből - kell következtetni arra, hogy az egyébként a bűnözésbe eseti jelleggel bekapcsolódó tettes, avagy részes cselekményét annak elkövetésekor felfogta-e, illetőleg tudomással bírt-e arról, hogy az általa kifejtett, törvényi tényálláson belüli, avagy azon kívüli magatartását bűnszervezet keretein belül valósította meg. Értelemszerű, hogy az elkövető nem mentesülhet a felelősség alól, csupán arra történő hivatkozással, hogy a törvényi fogalmat nem ismerte, felelőssége megállapításának feltétele ugyanakkor, hogy az a szervezet, amelyhez csatlakozott, külső személyek számára is nyilvánvalóan egy bűnös tevékenység végzésére, folytatására alakult szövetség.

A bűnözői csoportok konspirációs szabályok szerint tevékenykednek. Ezért előfordul, hogy valaki úgy kapcsolódik be a csoport működésébe, hogy csupán egyetlen alkalommal vesz részt a

¹⁹ 2001. évi CXXXI. indokolása, a Büntető törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény módosításáról

megvalósításban, mégis helye lehet vele szemben a bűnszervezetben elkövetés megállapításának, tekintettel arra, hogy nem az egyes tagok tagságának kell hosszabb időre vonatkozni, hanem a bűnszervezetnek kell hosszabb időre szervezettnek és összehangoltnak lennie.²⁰

Minthogy a bűnszervezet a csoportos elkövetés körébe tartozik, felmerül kérdésként, hogy megállapítható-e a bűnszervezetben elkövetés abban az esetben, ha a bűncselekmény elkövetésében részt vevők száma három, de egyiküknél hiányzik a bűncselekmény alanyává váláshoz szükséges beszámítási képesség?

Nem vitás, hogy a társtettség megállapításának feltételül a törvény két elkövető beszámítási, avagy legalább korlátozott beszámítási képességét megkívánja, azaz, ha a két elkövető közül egyikük beszámítási képességgel nem rendelkezik, a társtettség megállapításának helye nincs (BH.1982.361.). Ennek mentén rögzíthető, hogy a fenti esetben a bűnszervezetben elkövetés megállapítása kizárt.

Ahogy a korábbiakban már említettem, a bűnszervezet keretei között elkövetett bűncselekménynek talán legnagyobb jelentősége bünteteskiszabási szempontból van. Hiszen bűnszervezet az anyagi jog keretei között értelmezendő fogalmából adódóan jelentőségét tekintve is elsősorban a büntetés kiszabására van hatással, a minősítés, illetőleg a bűnösség megállapítása ezen aspektusból kevésbé releváns. Ezzel áll összefüggésben az is, hogy amennyiben a bűnszervezetben elkövetésre vonatkozó adatokat a vád nem rögzíti, azokra csak a bíróság előtti bizonyítási eljárás nyomán derül fény, a bíróság a bűncselekmény bűnszervezetben elkövetésének tényét akkor is megállapíthatja.²¹

A büntetés kiszabására vonatkozó értékelés szabályai a Btk. 91.§-ában találhatóak, melynek (1) bekezdése értelmében, aki a szándékos bűncselekményt bűnszervezetben követte el, azzal szemben a bűncselekmény büntetési tételének felső határa a kétszeresére emelkedik, de a büntetési tétel a huszonöt évet nem haladhatja meg. Közel sem mindegy tehát, hogy a bíróság jogerős ügydöntő határozatában megállapítja-e a bűnszervezetben történő elkövetést adott vádlott vonatkozásában, avagy sem. Ezen túlmenően hangsúlyozni szükséges, hogy nem csupán a tettel, hanem a részessel,

²⁰ Szomora Zsolt (szerk.): Kommentár a Büntető törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvényhez, Budapest, Komplex Kiadó, 960-961.

²¹ (EBH.2013.B.10.)

mint bűnszervezetben bűncselekményt elkövetővel szemben is a felemelt büntetési tétel kerete között kell a büntetést kiszabni, függetlenül attól, hogy nem tagja a bűnszervezetnek, így segítő magatartásával csak alkalmilag kapcsolódott e bűnszervezetben elkövetett bűncselekményhez, de a bűnszervezet tárgyi ismérvei számára felismerhetőek voltak, tudnia kell, hogy bűnszervezetben elkövetett bűncselekmény tettesének nyújt segítséget.²²

3.2. Bűnszövetség büntetőjogi fogalma

Magyarországon a bűnszövetség fogalmi meghatározása nem definíciószerű, hanem speciális ... hiszen a magyar törvény nem azt határozza meg „mi a bűnszövetség”, hanem „mikor létesült bűnszövetség”.²³

A Btk. 459.§ (1) bekezdés 2. pontjában foglalt értelmező rendelkezés szerint bűnszövetség akkor létesül, ha két vagy több személy bűncselekményeket szervezetten követ el, vagy ebben megállapodik, és legalább egy bűncselekmény elkövetését megkísérlik, de nem jön létre bűnszervezet.

A definíció utolsó mondatrészének jelentősége nem kevesebb, mint az, hogy nem kerülhet sor adott elkövető, adott cselekménye kapcsán, egyazon tényállást alapul véve bűnszervezet és bűnszövetség megállapítására egyszerre. E kitétel jogszabályi alapja a Btk. 91.§ (3) bekezdése, mely rögzíti, hogy a bűncselekmény bűnszervezetben történő elkövetésének megállapítása esetén az e törvényben (Btk-ban) a bűncselekmény bűnszövetségben történő elkövetésének esetére megállapított jogkövetkezmények nem alkalmazhatók.

A törvényhely mindkét fordulata bűncselekmények elkövetésére utal, a bűnszövetség azonban megállapítható akkor is, ha az elkövetők az általuk tervezett bűncselekmények közül csupán egynek a megvalósításáig, illetőleg annak kísérletéig jutottak el. Alapvető feltétel tehát, hogy a szervezett bűnelkövetés során legalább egy bűncselekményt, és legalább a kísérlet szakáig megvalósítsák. Ha a cselekmény csupán az előkészület szakáig jutott - még ha a szóban forgó bűncselekménynél az

²² (BH.2014.131.)

²³ Nagycenki Tamás: A szervezett bűnözéssel kapcsolatos jogi szabályozás, illetve a bűnszervezetek elleni fellépés szervezeti keretei, lehetőségei Magyarországon, Doktori értekezés, Budapest, Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog-és Államtudományi Kar Doktori Iskola, 2021. 31.

előkészület önállóan is büntetendő - nincs helye a bűnszövetség megállapításának. Ezzel magyarázható az is, hogy az előkészületnek soha nem minősítő körülménye a bűnszövetség.²⁴

A bűnszövetség fogalma szerinti megállapodás olyan, a jövőben megvalósítandó bűncselekmények elkövetésére irányuló elhatározást jelent, amely az elkövető állhatatosságát, az elkövetés fontosabb részeiben megmutatkozó tervszerűséget is magában foglalhatja. Megállapítható a bűnszövetség, ha a végrehajtás módja adott esetben különbözik a korábbi megegyezéstől, illetve attól, hogy a bűncselekmények végrehajtásának nem minden egyes részletét szervezték meg. Lényeges azonban, hogy a megállapodás már eleve a bűnözésre, vagyis a bűncselekmények elkövetésére irányuljon.²⁵

Az a szempont ugyanakkor, hogy a terheltek egymás tevékenységéről tudva, közösen, tártettesként követtek el bűncselekményeket, nem azonos a szervezett elkövetéssel.²⁶ Szervezettség szempontjából nincs jelentősége, hogy az elkövetők ugyanolyan, vagy a Btk. Különös részében írt különböző bűncselekmények elkövetésében állapodnak-e meg.²⁷

A megállapodás vonatkozásában kiemelendő, hogy sem az időbeli létrejöttének, sem pedig a megállapodás formájának különösebb jelentősége nincs, azzal, hogy bűncselekmények elkövetésére irányuló megállapodásnak időben meg kell előznie a véghezvitelt. Ahogyan azt már a bűnszervezet fogalmának meghatározásakor is rögzítettem, akárcsak a bűnszervezetben elkövetés, úgy a bűnszövetségben történő elkövetés esetében sem feltétele a megállapíthatóságnak az anyagi haszonszerzés célzata. Nem vitás, hogy a bűnszövetség valamely haszonszerzésre irányuló bűnös tevékenység létrehozásán alapulhat, nem zárja ki viszont a megállapíthatóságát az, ha az elkövetők közül az ekként megszerzett bűncselekményből ténylegesen valamelyikük nem részesedett.

3.3.A bűnszövetség és a bűnszervezet elhatárolása

A legfontosabb különbségtételt a szervezettség minősége adja. A bűnszervezet ugyanis magasabb fokú szervezettséget feltételez, mint a bűnszövetség. Ezen túlmenően míg a bűnszövetség bármilyen tárgyi

²⁴ Kónya István (szerk.): Magyar Büntetőjog, Kommentár a gyakorlat számára, 3. kiadás, Budapest, HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó, 1904.

²⁵ BH.2018.69.

²⁶ BH.1999.8.

²⁷ BJD.4913.

súlyú deliktum elkövetésére létrejöhet, addig a bűnszervezet legalább öt évi szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmények elkövetésére szerveződik.

A bűnszervezet és a bűnszövetség fogalmi elemeinek speciális ismérveit az alábbi táblázat mutatja be:²⁸

bűnszövetség	bűnszervezet
létrejöttének feltétele:	
<ul style="list-style-type: none"> - két, vagy több személy együttműködése, - az elkövetők megállapodása a bűnözésre, melynek több bűncselekmény elkövetésére kell irányulnia (a körülményeket részletezve, mely a megállapodásra vonatkozik), a megállapodás lehet szóbeli vagy hallgatólagos, - legalább egy bűncselekmény elkövetése, vagy az elkövetés megkísérlése, - az előzetes megállapodásnak időben meg kell előznie a cselekmény elkövetését, - negatív feltétel: nem jön létre bűnszervezet 	<ul style="list-style-type: none"> - három személy vagy több személyből álló csoport, - hosszabb időre szervezett, - működése összehangolt, a cselekvő tagok egymást erősítő hatása, - legalább ötévi vagy ezt meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmény elkövetése, - az elkövető szándékának át kell fognia a bűnszervezetben való elkövetés tényét.
nem feltétel:	
<ul style="list-style-type: none"> - ugyanolyan, vagy hasonló bűncselekményeket kövessenek el a tagok. 	<ul style="list-style-type: none"> - az összehangoltság meglétének nem feltétele a bűnszervezetben cselekvők közvetlen kapcsolata, a más cselekvések, illetve a más cselekvők kilétének konkrét ismerete, - az elkövetőknek nem kell ismernie a bűncselekmény büntetési tételét, elég, ha tudatában vannak annak, hogy súlyos

²⁸ Nyitrai Endre: A szervezett bűnözés elleni küzdelem büntetőjogi és kriminalisztikai eszközei, doktori értekezés, témavezető: Gál István László tanszékvezető egyetemi tanár, Pécs, Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar Doktori Iskola, 2017. 30-32.

	<p>bűncselekmény végrehajtására szerveződnek,</p> <ul style="list-style-type: none"> - nem követelmény a vagyoni haszonszerzés, - ha a szervezet megszűnik, nem akadály a bűnszervezet megállapításának.
célja:	
<ul style="list-style-type: none"> - bármilyen súlyú bűncselekmények elkövetése 	<ul style="list-style-type: none"> - ötévi, vagy ezt meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő
elkövetői kategóriák:	
<ul style="list-style-type: none"> - minősíthető: tettesi, társtettesi, felbujtói vagy bűnsegédi tevékenység, - a tettesnek ismernie kell a bűnszövetség létezését, egészben vagy részben meg kell valósítania a törvényi tényállást, - a bűnszövetség megvalósul, ha egy tettese van, és egy felbujtó vagy a bűnsegéd közreműködik és így válik szervezetté. 	<ul style="list-style-type: none"> - az elkövető egyetlen tettesi vagy részesi cselekményével a bűnszervezetben való elkövetésért felelősségre vonható, ha tudata átfogja a bűnszervezet fogalmának objektív elemeit, - az elkövetési magatartások kiegészítő jellegűek, kapcsolódásuk a bűncselekményekhez szükségszerű, a részcselekménye az előző cselekményhez társul, vagy tevékenysége további láncolatot tevékenységet feltételez.
Büntetőjog értékelése:	
<ul style="list-style-type: none"> - az egyes bűncselekmények különös törvényi tényállásaiban, mint minősített eset jelenik és így von maga után súlyosabb értékelést. 	<ul style="list-style-type: none"> - nem minősítő körülménye a bűncselekményeknek, de az általános részben található rendelkezések folytán súlyosabb jogkövetkezmény kapcsolódik hozzá: a bűnszervezetben elkövetett bűncselekmények büntetési tételének felső határa kétszeresére emelkedik, azonban a 25 évet nem haladhatja meg.
nem valósul meg bűnszövetség:	

<p>- valamely bűncselekmény egyszeri elkövetése nem minősíthető bűnszövetségben történő elkövetésnek, bármennyire is szervezett, amennyiben az előzetes megállapodás egy bűncselekmény elkövetésére irányul.</p>	
--	--

A hatályos szabályozás a szervezet működésére vonatkozóan lényegesen egyszerűsödött, így munkamegosztás, vagy feladatmegosztás helyett az összehangolt működés az összekötő elem a szervezetet alkotó személyek között. Ez valójában a szerveződést átható koordináció működésének mutatója, mely nem csak egy tette, vagy tettek adott részére jellemző, hanem jelentőségét tekintve a legfontosabb elve a szervezet létének. Ezzel együtt a személyi viszonyok jelentőségének a hanyatlása azzal az eredménnyel jár, hogy e bűnös kapcsolat tagjai közötti viszony nélkülözheti a személyes kapcsolódást a delictumok együttes végrehajtása során, illetőleg amennyiben a bűnös tevékenység a szervezet vezetői között kerül egyeztetésre, és a hierarchia alsó fokain elhelyezkedő végrehajtó emberek között személyes kapcsolat nincs, a bűnszervezetben való elkövetés megállapíthatóvá válik.

A bűnszervezet konspiratív működése az a fogalmi elem, ami a legnehezebb elhatárolását adja a bűnszövetségtől. Az összehangolt működés a bűnszervezet esetén ugyanis azt jelzi, hogy a bűnszövetség fogalmi elemeként is megjelölt „szervezett elkövetéshez” képest a jogalkotó magasabb szintű koordinációt társít a magasabb szinten társadalomra veszélyesnek nyilvánított társas bűnelkövetési formációhoz. Ez magába foglalja a szervezeten belüli hierarchikus személyi viszonyokat, illetve a kapcsolattartás nyílt és konspirált módszereit.²⁹

4. Záró gondolatok

A szervezett bűnözés magyarországi megjelenése az 1970-es évekhez, kiteljesedése az 1990-es évek első feléhez köthető. Az idő előre haladtával a szervezett bűnözői csoportok átalakultak, újabb és újabb bűncselekmény típusok elkövetése révén keresték és találták meg helyüket a társadalom, illetve a gazdasági élet különböző szintjein. Az Európai Unióhoz történő csatlakozással a társas

²⁹ Debreceni Ítéletábla Bf.II.385/2011/45. sz. ítélet 34-35 oldal

bűnelkövetés új korszaka kezdődött, az addig elsősorban Magyarország határain belül tevékenykedő bűnözői körök „nemzetközivé váltak”, kapcsolatrendszereik kiszélesedtek, rendkívüli kihívás elé állítva a bűnüldözésben, illetve az igazságszolgáltatásban tevékenykedő nyomozókat, ügyészeket, bírákat.

A szervezett bűnözés térnyerésével párhuzamosan a 80'-as évekre datálhatóan elsősorban a kábítószerrel összefüggésbe hozható bűncselekmények száma is ugrásszerűen növekedni kezdett, amely deliktumok elkövetői - felismerve a kábítószeres kereskedelmével realizálható profit nagyságát - a szervezett bűnelkövetést, mint bűnözési formát találták a leghatékonyabb „segítségnek” bűnözésre berendezkedett létformájuk kialakításához, biztosításához, illetve folytatásához.

Nagycenki Tamás kutatása során vizsgálta, hogy a bűncselekményt elkövető regisztrált elkövetők, a bűncselekményt bünszövetségben elkövető regisztrált elkövetők, illetve a bűncselekményt bünszervezetben elkövető regisztrált elkövetők száma hogyan változott az 1998-2017. közötti időszakban.³⁰

Ezen húszéves időszakot áttekintve arra a megállapításra jutott, hogy a bűncselekményt elkövető regisztrált elkövetők száma csökkenő, a bűncselekményt bünszövetségben vagy bünszervezetben elkövető regisztrált elkövetők száma pedig növekvő tendenciát mutat. 1000, bűncselekményt elkövető regisztrált elkövetőből 0,1-4,3 követte el a bűncselekményt bünszervezetben.³¹

Ugyanezen kutatás rögzíti, hogy a bűncselekményt bünszervezetben elkövető regisztrált elkövetők leggyakrabban költségvetést károsító bűncselekményeket, embercsempészt, vagyon elleni- nem erőszakos bűncselekményeket, kábítószerrel kapcsolatos bűncselekményeket, illetve korrupciós bűncselekményeket követtek el a 2010-2017. közötti időszakban azzal, hogy a költségvetést károsító bűncselekmények, az embercsempészt, illetve a vagyon elleni, nem erőszakos bűncselekmények dominálnak.³² Ezen adatsorok tényként erősítik a bevezetőben említett, szervezett bűnözésként definiálható jelenség társadalmat és a gazdasági élet számos szegmensét átható voltát.

³⁰ Nagycenki Tamás: A szervezett bűnözéssel kapcsolatos jogi szabályozás, illetve a bünszervezetek elleni fellépés szervezeti keretei, lehetőségei Magyarországon, Doktori értekezés, Budapest, Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog-és Államtudományi Kar Doktori Iskola, 2021.64.

³¹ Uo. 65.

³² Uo. 68.

A nemzetközi szabályok átültetése mellett természetesen hazánknak is folyamatosan fejlesztenie kellett a jogszabályi környezetet, melynek mindenkori jogalkotásunk igyekezett eleget tenni. Ezen igyekvés leképeződése az elmúlt évtizedek bírói gyakorlatában is megmutatkozott, adott esetben figyelemfelhívásként is megnyilvánulva a törvényalkotás esetleges hibáinak kiküszöbölése érdekében. Szükséges hangsúlyozni, hogy a bűnelkövetést szervezett formában folytató személyek törekvése nem más, mint a társadalom - illetve a jogrendszer normáival történő teljes szembe helyezkedés - egyfajta „kivülállás”, melynek velejárója a felderítés, illetve az igazságszolgáltatás blokkolása. A bűnüldözés hatástalanításának egyik és kézenfekvő eszköze a nem kellően egyértelmű jogszabályok kijátszása, sajtóságos értelmezése, azok megkerülése. Ezért szükséges, hogy a büntető anyagi jog egyértelmű és világos normarendszeren alapuljon.

Az igazságszolgáltatásban töltött éveim megerősítettek abban, hogy a szervezett bűnözéssel szembeni eredményes fellépés éppen ezért csak és kizárólag a jogalkotás és a jogalkalmazás együttműködésével, a társadalom lehető legszélesebb támogatása mellett lehetséges, melynek fokmérője az ezért tenni akaró személyek hitelessége, társadalmi elfogadottsága.